

VI LISA

Programmi vorm AMIFi, ISFi ja BMVI jaoks – artikli 21 lõige 3

CCI number	
Nimetus inglise keeles	ISF programme for Estonia 2021-2027
Nimetus liikmesriigi keeles	Sisejulgeolekufondi rakenduskava 2021-2027
Versioon	1.1
Esimene aasta	2021
Viimane aasta	2027
Rahastamiskõlblik alates	01.01.2021
Rahastamiskõlblik kuni	31.12.2029
Komisjoni otsuse number	
Komisjoni otsuse kuupäev	
Liikmesriigi muutmisotsuse number	
Liikmesriigi muutmisotsuse jõustumise kuupäev	
Mitteoluline ümberpaigutamine (ühissätete määruse artikli 24 lõige 5)	Ei

1. Programmi strateegia: peamised katsumused ja poliitilised lahendused

Viide: määruse (EL) 2021/1060 (ühissätete määrus) artikli 22 lõike 3 punkti a alapunktid iii, iv, v ja ix

Selles punktis selgitatakse, kuidas programm aitab lahendada riigi tasandil kindlaks tehtud peamisi katsumusi, tuginedes kohalike, piirkondlike ja riiklike vajaduste hindamisele ja/või strateegiatele. Antakse ülevaade asjaomase liidu õigustiku rakendamise seisust ning liidu tegevuskavadega saavutatud edusammudest ning kirjeldatakse, kuidas fondi kaudu toetatakse nende arendamist programmitöö perioodil.

Võrreldes programmitöö perioodiga 2014–2020 on strateegiline planeerimine Eestis märkimisväärselt muutunud. Riiklike eesmärkide ja nende rahastamise strateegiline planeerimine toimub keskselt. Euroopa Liidu (edaspidi ka *EL*) vahendite kavandamiseks ei ole eraldi protsessi

ja planeerimine on allikaneutraalne. Olulised strateegilised eesmärgid tehakse kindlaks eelarve allikat määramata. Rahastamise üle otsustatakse iga-aastase eelarve koostamise käigus. Selline põhjanev muudatus on mõjutanud ka Sisejulgeolekufondi (edaspidi *ISF*) rakenduskava koostamist ja ülesehitust.

ISFi rakenduskavas käsitletakse kõige pakilisemaid riiklikke probleeme ja ISF täiendab riiklikke vahendeid. Kus vähegi võimalik, on rakenduskava koostoimes teiste programmide ja rahastamisvahenditega. Julgeolekut käsitletakse mitmes ELi programmis. ISFi rakenduskava on tihedalt seotud Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (edaspidi *AMIF*) ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga (edaspidi *BMVT*), millega toetatakse samuti ELi üldist julgeolekut soodustavaid meetmeid. Lisaks on ISFi rakenduskaval koostoime õigusprogrammi ning kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmiga kuriteoohvrite kaitsmise ja õiguskoolituse vallas ning ka asjaomaste õiguskaitseasutuste koostöö ja Euroopa karistusregistririte infosüsteemiga kolmandate riikide kodanike kohta ehk ECRIS-TCNiga koostalitlusvõime tagamise vallas. Rakenduskaval on koostoime ka tollikoostöö programmiga turvalisusega seotud ohtude ja piiriülese kuritegevuse vastu võitlemise vallas. Samamoodi peetakse asjakohastes valdkondades silmas sidusust ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavadega ning programmidega „Euroopa horisont“ ja „Digitaalne Euroopa“. ISFi ja ühtekuuluvuspoliitika fonde kavandatakse Eestis samal ajal. Seega on tagatud, et rakenduskavadtäiendavad üksteist ja välditakse tegevuste võimalikku kattuvust. Rahastatavad meetmed sõltuvad olemasolevatest vahenditest ja prioriteetidest. Täpsed meetmed ja rahastamisallikas lepitakse kokku riiklike protseduuride järgi. Vältitakse kattumist ja tagatakse koostoime teiste fondidega (nt *AMIF* ja *BMVT*) tihedas suhtluses ministeeriumide, Euroopa Komisjoni, ametite ja teise asjaomaste sidusrühmadega.

Pikaajaline katusstrateegia „Eesti 2035“ annab valdkondade poliitikakujundajatele selged suunised. Peamine riiklik strateegia, mis hõlmab sisejulgeoleku eesmäärke, on siseturvalisuse arengukava (edaspidi *STAK*). *STAK* on töötatud välja tihedas koostöös kõigi asjaomaste partnerite ja sidusrühmadega. *STAK*i prioriteedid on turvalise elukeskkonna loomine, sh vägivalla vähendamine, sisejulgeoleku tagamine, sh võitlus organiseeritud kuritegevusega ja kriisiks valmisolek, kiire ja professionaalne abi, kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduspoliitika, mis tagab Eesti arengu, ning arukas ja uuenduslik sisejulgeolek.

*STAK*is 2020–2030 on võetud arvesse asjaomaseid ELi poliitika valdkondi ja eesmäärke. Eestis vastutab asjakohase poliitika rakendamise eest mitu ministeeriumi. Riiklikud strateegiad täiendavad üksteist, näiteks Eesti infoühiskonna arengukava 2020, küberturvalisuse strateegia 2019–2022, kriminaalpoliitika põhialused aastani 2030, Eesti julgeolekupoliitika alused, riigikaitse arengukava 2017–2026 ja kiirgusohutuse riiklik arengukava 2018–2027.

Eesti katsumuste peamised märksõnad hõlmavad enamikku ISFi eesmärkidest: küberkuritegevus, rahapesu ja terrorismi rahastamine, terrorism ja radikaliseerumine, raske ja organiseeritud kuritegevus, uimastikaubandus, finantsuurimine, korruptsioon, kuritegeliku vara avastamine ja konfiskeerimine, inimkaubandus, laste (seksuaalne) väärkohtlemine ja ärakasutamine, kohtuekspertiisi suutlikkus, kriisiennetus, hädaolukorraks valmisolek, vastupidavus kriisi ajal ja küberrünnakute ning keemiliste, bioloogiliste, radioloogiliste ja tuuma- ja lõhkeainete (edaspidi *CBRNE*) tõrjumine.

Probleemide lahendamiseks võetakse järgmisi meetmeid: info- ja sidetehnoloogia arendamine, nutikad ja uuenduslikud tehnoloogilised vahendid, suurem analüütiline suutlikkus, (operatiivne) koostöö ametiasutuste vahel ning parem riiklik suutlikkus, mis saavutatakse muu hulgas koolituse

ja asjakohase varustuse soetamise kaudu. Samuti on oluline, et asjaomastes üksustes oleks piisav arv spetsialiste. Märksõnad on ka ennetamine, varajane hoiatamine ja teadlikkuse suurendamine. Julgeolekuteemalised teadusuuringud on olulised, et töötada välja uuenduslikke meetodeid ja võtta kasutusele uut tehnoloogiat. Võimalikud tulevased rakendusmeetmed on kooskõlas määruse (EL)2021/1060 artikli 22 lõike 4 punktiga d tabelites 3, 6 ja 9 märgitud 0 euroga, et lisaraha saamisel tagada võimalike kulude tagasiulatuv abikõlblikkus.

Tegevuste kavandamisel ja elluviimisel hinnatakse detailsemalt sihtrühmapõhise lähenemise vajalikkust, et tagada meetmete maksimaalne mõju ja sobivus. Tegevuste elluviimisel austatakse põhiõiguseid, sealhulgas andmekaitse, sooline võrdõiguslikkus, mittediskrimineerimine, rahvusvaheline kaitse ning haavatavate isikute, sealhulgas laste ja puuetega isikute erivajadused.

ISFi rakenduskava eesmärke on võimalik saavutada vaid koostöös teiste ametiasutustega. Samuti on oluline kaasata kodanikuühiskonda ja teisi asjaomaseid partnereid ning teha koostööd erasektoriga. ISFi rakenduskava rakendamisel kaalutakse ka koostööd kolmandate riikidega. Toetust antakse grantidena.

Kuna osad katsumused eelarveperioodi 2021-2027 on samad, mis perioodil 2014-2020, rahastatakse osaliselt sarnaseid tegevusi.

Politseikoostöö, kuritegevuse tõkestamise ja selle vastu võitlemise ning kriisihje rahastamisvahendi (edaspidi *ISF Police*) programm 2014–2020 on andnud asjaomase ELi *acquis*' rakendamiseks vajalikke lisavahendeid. Praeguses rakenduskavas toetatakse neid eesmärke edasi, võttes samas arvesse uusi ohte. Lühülevaade ELi *acquis*' rakendamisest on järgmine.

Eesti on järginud ELi narkostrategia 2013–2020 ja ELi narkootikumidealase tegevuskava 2017–2020 eesmärke ja meetmeid, rakendades 2014. aasta jaanuaris vastu võetud riikliku strateegiadokumenti „Valge raamat uimastienetuspoliitika kohta“. Selle peamine eesmärk on vähendada uimastite kasutamist ja sellest tulenevat kahju. See järgib ELi tasakaalustatud lähenemisviisi uimastipoliitikale ja toetub seitsmele sambale: i) pakkumise vähendamine; ii) üldine esmane ennetamine; iii) varajane avastamine ja sekkumine; iv) kahju vähendamine; v) ravi ja rehabilitatsioon; vi) resotsialiseerimine ja vii) järelevalve. Uimastipoliitika meetmeid rakendatakse ja rahastatakse riiklike strateegiate kaudu, mis järgivad valge raamatu ja seega ELi narkostrategia eesmärke.

Mis puutub ELi infosüsteemidesse, siis EL määrustest tulenevaid töid tehakse riigi tasandil.

Lennureisijate broneeringuinfo andmebaasi ehk PNRi andmebaasi arendatakse ISFi programmi 2014–2020 raames. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2016/681, 27. aprill 2016, mis käsitleb broneeringuinfo kasutamist terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks (edaspidi *broneeringuinfo direktiiv*), võeti üle 2019. aasta veebruaris. Lennureisijate broneeringuinfo üksus loodi 2018. aasta mais ja alates 15. augustist 2019 võrreldakse reisijate andmeid automaatselt Schengeni infosüsteemiga (edaspidi *SIS*). Broneeringuinfo direktiivi I lisa kohaselt käsitatakse broneeringuinfo andmete loetus broneeringuinfo osana ka rakendusliidese andmeid. Programmis tagatakse rakendusliidese andmete töötlemine broneeringuinfo osana, ajakohastades seda rakendusliidese direktiivi läbivaatamise käigus.

Schengeni politseikoostöö infosüsteemi arendatakse ISF Police'i programmi raames. 2018. aasta Schengeni hindamise soovitusi on peetud silmas 2021. aasta ja järgnevate aastate plaanide koostamisel. Selle perioodi üks olulisemaid prioriteete on vähendada käsitsi andmesisestust ja parandada SIRENE vormide riikide andmebaasidega riskikontrollimise kvaliteeti.

2018. aastal anti Eestile Schengeni hindamise raames politseikoostöö valdkonnas 14 soovitust. Rakenduskava koostamise ajaks on täidetud viis soovitust ja teistega töötatakse. Märtsis 2021 esitati Euroopa Komisjonile soovitude rakendamise kava. Üht soovitust on kavas rahastada ISFist (vt erieesmärk 2).

Prümi otsuse rakendamiseks loodud süsteemi järgitakse riiklikul tasandil, kuna see on meie õiguskaitseasutuste ekspertide jaoks oluline vahend. Praegu tehakse ELis arendustöid, et Prümi otsuse rakendamiseks loodud süsteemi toimimist parandada. Arutletakse selle üle, kuidas parandada andmevahetuse kvaliteeti ja kiirust, kasutades näiteks ELi kesksel ruuteril, ning mis andmekategooriaid võiks süsteemi veel lisada. Olemasoleva raamistiku reformimisel kaalutakse, kas vahetada rohkem andmeid sõidukite ja juhilubade kohta ning lisada veel biomeetrilised andmed, nagu näokujutised ja ballistikaandmed.

Eesti osaleb aktiivselt Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Ameti (edaspidi *CEPOL*) koostöös. *CEPOLi* riiklik üksus asub Sisekaitseakadeemias. Sisekaitseakadeemia on ka *CEPOLi* partner Eestis. Eestis on koostöö *CEPOLiga* korraldatud võrgustikuna, kuhu kuulub 11 õiguskaitseasutust.

Hädaolukorra seadusega on võetud üle nõukogu 8. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/114/EÜ Euroopa elutähtsate infrastruktuuride identifitseerimise ja määramise ning nende kaitse parandamise vajaduse hindamise kohta. Küberturvalisuse direktiiv võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse kohta on võetud üle küberturvalisuse seadusega, mille eesmärk on kaitsta ka elutähtsate teenuste IT-võrke.

Korruptsioonivastaseid meetmeid käsitleva ELi *acquis'* ülevõtmise ja rakendamisega Eestis probleeme ei ole. Justiitsministeerium valmistub võtma üle ELi *acquis'* rikkumisest teatanud isikute kaitset käsitleva direktiivi (EL) 2019/1937. Eraldi ELi korruptsioonivastast tegevuskava ei ole loodud. 2021. aasta aprillis võeti vastu ELi organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise strateegia 2021–2025. Kokkuvõtvalt võib öelda, et Eesti tegevus selles valdkonnas ei ole vastuolus ELi strateegiliste eesmärkidega.

Komisjoni 2021. aasta õigusriigi olukorda käsitlevas aruandes on märgitud, et Eesti kriminaalõigussüsteem on tõestanud oma tõhusust korruptsioonijuhtumite kindlakstegemisel. Ennetusmeetmed hõlmavad suuniseid lobitegevuse ja huvide konflikti kohta. Seadusandlik menetlus rikkumisest teataja kaitset käsitlevate terviklike eeskirjade vastuvõtmiseks on käimas. Varade deklareerimise süsteemi ajakohastati, et kohustada ministrite poliitilisi nõunikke esitama majanduslike huvide deklaratsioone.

Inimkaubandusega seotud ELi *acquis'* on võetud Eesti õigusesse üle. Sellest hoolimata tuleb meetmete rakendamist asutustes veelgi parandada, sest mitte kõiki ohvrite kohtlemisega seotud erimeetmeid ei rakendata asutuste igapäevases töös (nt erimeetmed, mis on seotud ärakuulamisega). Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta direktiivi 2011/36/EL artikli 2 järgi võtavad liikmesriigid vajalikke meetmeid tagamaks, et karistatakse järgmisi tahtlikke tegusid: isikute värbamine, transportimine, üleandmine, varjamine või vastuvõtmine, sealhulgas nende isikute üle kontrolli vahetamine või üleandmine, ähvardades või kasutades vägivalda või

muid sunnimeetmeid, inimröövi, pettust, võimu või kaitsetu seisundi kuritarvitamist, raha või hüvitiste võtmist või andmist, et saavutada teise isiku üle kontrolli omava isiku nõusolek ärakasutamise eesmärgil. Eesti on pühendunud inimkaubanduse tõkestamise direktiivi kui esmase võrdluspunkti täielikule järgimisele.

Kuni aprillini 2021 oli viimane ELi tasandi strateegiline inimkaubanduse teemaline juhised Euroopa Parlamendile ja nõukogule komisjoni teatises „Aruanne inimkaubanduse kaotamist käsitleva ELi strateegia järelemeetmete ning konkreetsete edasiste meetmete kohta“. Eesti võtab teatises nimetatud kolme prioriteedi rakendamiseks asjakohased meetmed ja aitab saavutada uues inimkaubanduse vastu võitlemise ELi strateegias sätestatud prioriteete.

Eesti on võtnud riigisisesse õigusesse üle direktiivi (EL) 2017/853, milles on määratud kindlaks tulirelvade omandamise ja omamise ning tulirelvade teise ELi riiki üleandmise kontrolli ühised miinimumnõuded ELis. Tänu 2017. aasta revisjonile paraneb tuntavalt turvalisus, sest teatavate suure võimsusega relvade, näiteks poolautomaatseks muudetud automaatsete tulirelvade omandamine muutub õiguslikult keerulisemaks. Samuti tugevdab tulirelvade direktiiv koostööd ELi riikide vahel, parandades teabevahetust (Eesti on siseturu infosüsteemi kasutanud alates 2019. aasta septembrist), ning edendab märgatavalt tulirelvade jälgitavust, parandades seaduslikult hoitavate tulirelvade jälgimist, et vähendada nende ebaseaduslikele turgudele sattumise ohtu. Komisjoni rakendusdirektiivid (EL) 2019/69 ja (EL) 2019/68 on võetud üle ka Eesti õigusesse. Eesti järgib tulirelvade deaktiveerimise ühiseid miinimumstandardeid käsitlevat rakendusmäärust. Eesti politsei registreerib kõik deaktiveeritud tulirelvad ning nende andmed salvestatakse teenistus- ja tsiviilrelvade registrisse.

Eesti valitsus uuendab STAKiga 2020–2030 oma terrorismivastase võitluse prioriteete. Strateegia hõlmab kõiki terrorismivastase võitluse ja vägivaldse äärmusluse arengusuundi. STAKi prioriteetid on kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (edaspidi ÜRO) ülemaailmse terrorismivastase võitluse strateegiaga ning ÜRO, ELi, koostööpartnerluse, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (edaspidi OSCE) ja rahvusvahelise õiguse peamiste põhimõtete ja prioriteetidega (sh inimõiguste kaitse). STAK on osaliselt piiratud juurdepääsuga.

2018. aasta detsembris võttis Riigikogu vastu seaduseelnõu, millega rakendatakse riigisiseses õiguses ÜRO resolutsiooni 2178, terrorismi ennetamise lisaprotokolliga ja ELi direktiivi (EL) 2017/541. Muu hulgas laiendati seaduseelnõus terrorismiohvrite mõistet ja terrorismikuritegudega seotud kuritegevuse elemente. Riigikogu võttis 2018. aasta detsembris kooskõlas ELi direktiiviga vastu karistusseadustiku, rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ning ohvrite toetamise seaduse muudatused. Samuti viidi seaduseelnõu kooskõlla ÜRO resolutsiooni ja Euroopa Nõukogu terrorismi ennetamise konventsiooni lisaprotokolliga. Kemikaaliseadust täiendati lisanõuetega, mis kohustavad küsima ohtlike kemikaalide käitlemiseks luba, teostama riiklikku järelevalvet ja teatama kahtlastest tehingutest ning lõhkeaine kadumisest ja vargusest. Radioaktiivsete kiirgusallikate julgeolek on reguleeritud kiirgusseaduses, mis on kooskõlas ELi nõukogu direktiiviga 2003/122/Euratom ning muude rahvusvaheliste konventsioonide ja standarditega. Eesti arendab lisasuutlikkust tuvastada ja tõkestada internetis terroristlike tegevusi (ELi algatus võidelda terroristliku infosisu vastu internetis koostöös erasektori ja ELi internetifoorumiga). Veebikonstaablid (internetis töötavad politseinikud) teevad koostööd Europoli Euroopa terrorismivastase võitluse keskuse internetisisust teavitamise üksusega, et võidelda ebaseadusliku veebisisu ja vägivaldse propaganda vastu.

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus, millega võeti üle viies rahapesu andmebüroo direktiiv, võeti vastu 2020. aasta juulis.

Küberkuritegevuse vallas on Eesti kehtestanud asjakohased õigusaktid, Budapesti konventsiooni rakendamise ja ebaseadusliku tegevuse karistamise. Sisemine operatiivkoostöö õiguskaitse- ja õigusasutuste vahel toimib hästi ning Eesti ootab uut e-tõendit käsitlevat õigusakti.

Eesti on ratifitseerinud Euroopa Nõukogu konventsiooni laste kaitse kohta seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest ehk Lanzarote konventsiooni. Eesti õigus on kooskõlas Lanzarote konventsiooni kriminaalõigussätetega. Konventsiooni ratifitseerimiseks vajalikud tegevused on kirjas „Laste ja perede arengukavas aastateks 2012–2020“ ja „Vägivalla ennetamise strateegias aastateks 2015–2020“. Teemasid on käsitletud ka Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis 2019–2023, milles tõstetakse esile alaealistega seotud seksuaalkuritegude vastane võitlus ja süütegude toimepanijate vastutusele võtmine.

Kahjuks ei ole võimalik tegeleda kõigi järgnevalt kirjeldatud katsumustega üksnes ISFi rahastuse abil. Rakenduskava eesmärk on käsitleda probleeme võimalikult ulatuslikult, kuid samas paindlikult, et reageerida tulevastele sündmustele ja muutuvatele prioriteetidele. Rahastatavad meetmed sõltuvad ressurssidest ja prioriteetidest. Täpsed meetmed ja rahastamisallikad lepatakse kokku riiklike protseduuride järgi.

Rakenduskavas võetakse arvesse haldussuutlikkust ja tõhusust ning võimaluse korral rakendatakse lihtsustamismeetmeid, et vähendada halduskoormust ning suurendada mõjusust, tõhusust ja säästlikkust.

2. Erieesmärgid

2.1. Erieesmärgi nimetus

Tõhustada ja hõlbustada teabevahetust pädevates asutustes ja asjaomastes liidu organites, ametites ja asutustes ning nende vahel ning asjakohasel juhul kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega

2.1.1. Erieesmärgi kirjeldus

Käesolevas punktis kirjeldatakse iga erieesmärgi puhul esialgset olukorda, peamisi katsumusi ja pakutakse välja lahendused, mida fondist toetatakse. Siin kirjeldatakse, milliseid rakendusmeetmeid fondi toetusel käsitletakse; samuti esitatakse esialgne loetelu meetmetest, mis kuuluvad AMIFi, ISFi või BMVI määruse artiklite 3 ja 5 kohaldamisalasse. Täpsemalt: tegevustoetuse puhul esitatakse selgitus kooskõlas AMIFi määruse artikliga 21, ISFi määruse artikliga 16 või BMVI määruse artiklitega 16 ja 17. See sisaldab soovituslikku loetelu toetusesaajatest koos nende seadusjärgsete kohustustega ja põhiülesandeid, mida tuleb toetada. Rahastamisvahendite kavandatud kasutamine, kui kohaldatav.

Turvalisuse tagamise põhitegur on luua ja ajakohastada turvalisi infosüsteeme ja e-lahendusi. Kuigi digiteerimine on juba aastaid olnud üks Eesti lipulaevadest, on see alarahastatud ja turul ei ole piisavalt arendajaid. Samal ajal tuleb täita uusi liikmesriikidele esitatavaid nõudeid, et tagada turvalisusega seotud teabevahetus ja Europoli andmeid käsitleva liidu *acquis*' täielik ja ühetaoline

rakendamine. Ka ELi infosüsteemide puudujääkidega tegelemiseks tuleb suunata piisavalt vahendeid. Eesti on edukalt loonud ja kohandanud riiklikke IT-süsteeme, et tagada tõhus ühendus ELi turvalisusega seotud infosüsteemidega, ning sellega tegeletakse ka edaspidi.

Eesti kavatses kasutada ISFi vahendeid peamiselt selleks, et luua, kohandada ja hooldada ISFi eesmärkidele vastavaid info- ja sidesüsteeme. Samuti on vaja tagada süsteemide kasutamise koolitus.

Erieesmärgi raames kaalutakse võimalikke tegevusi, mis keskenduvad peamiselt ISFi määruse II lisa rakendusmeetmele d: toetada asjakohaseid riiklikke meetmeid. Rakendusmeede a on samuti prioriteet: tagada liidu julgeolekulase *acquis'* ühetaoline kohaldamine, toetades asjakohase teabe vahetamist.

Vajaduse korral võib rakendusmeetmeid b ja c kaaluda rakendamise hilisemas etapis. Rakenduskava koostamise ajal ei ole konkreetseid meetmeid planeeritud.

Kavatsetakse rakendada järgmisi ISFi määruse II lisa toodud meetmeid, sh teha järgmisi tegevusi.

a) Tagada liidu julgeolekuvaldkonna *acquis'* ühtne kohaldamine, toetades asjakohase teabe vahetamist näiteks Prümi lepingu, ELi broneeringuinfo ja SIS II raames, sealhulgas rakendades kvaliteedikontrolli- ja hindamismehhanismide, näiteks Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanismi või muude kvaliteedikontrolli- ja hindamismehhanismide kaudu saadud soovitusi.

Asjakohaste õigusaktide kohaldamise praegust olukorda (PNR, SIS II, Prüm) on kirjeldatud punktis 1.

Üks prioriteete on endiselt tagada PNRi andmebaasi edasine areng ja haldamine. PNRi andmebaas on töötatud välja ISFi programmi 2014–2020 raames, kuid projekti tulemuste kestlikuks arenguks on vaja tagada pidev rahastamine. Et tagada andmebaasi usaldusväarsus ja broneeringuinfo direktiivi nõuete täitmine, on vaja arendada andmebaasi edasi.

SIS II uued funktsioonid tuli töötada välja 2021. aastaks. Kui tulevikus SIS II ajakava muudetakse või sõlmitakse uusi lepinguid, võib nendega tegelemiseks kaaluda ISFi rahastust. Lisaks tuleb pidevalt käsitleda kavandatavaid meetmeid ELi suuremahuliste infosüsteemide koostalitlusvõime loomiseks. Eesti kavatses selleks kasutada BMVI vahendeid. Vajaduse korral võib ISFi määruse eesmärkide saavutamiseks vajalikke arendusprojekte rahastada ISFist.

Vajadusel kaalutakse Prümi lepinguga seotud arendusprojektide rahastamist.

d) Toetada asjakohaseid riiklikke meetmeid, sealhulgas turvalisusega seotud riiklike andmebaaside omavahelist seotust ja kõnealuste andmebaaside sidumist liidu andmebaasidega, kui see on asjaomaste õiguslike alustega ette nähtud ja vajalik artikli 3 lõike 2 punktis a sätestatud erieesmärkide rakendamiseks.

Rakenduskava peamine eesmärk on toetada asjakohaseid riiklikke meetmeid. Katsumus on, kuidas teavet paremini koguda, analüüsida ning asjaomaste pädevate asutuste sees ja vahel vahetada.

On oluline, et kõiki kuritegusid menetletaks võimalikult kiiresti ning pädevatel asutustel oleks õiguspärane juurdepääs vajalikele riiklikele ja rahvusvahelistele andmebaasidele. Selleks tuleb töötada välja asjakohased (riiklikud) infosüsteemid ja andmebaasid ning tagada nende koostalitlusvõime, võttes arvesse infoturbemeetmeid ja tagades tõhusa järelevalve.

Eestis on veel valdkondi, kus andmevahetus ei ole digitaalne ja tehakse palju tööd käsitsi. Kriminaalmenetlus ei ole täielikult digiteeritud ja see mõjutab menetluse kiirust. Politseiurija ja kohtuekspertiisi teadlase suhtlust konkreetse juhtumi kohta tuleb tehnoloogia kasutamise abil veel parandada. Samamoodi on üks valdkonna prioriteete digiteerida kriminaalmenetlus prokuratuuris ja politseis. Samal eesmärgil on vaja uut üleriigilist seiret (nt inimeste, sõidukite ja esemete üle), mis oleks ühendatud SIS II-ga ning tagaks rahvusvaheliste kohustuste täitmise võitluses terrorismi ning raskete ja varjatud kuritegude vastu (nt küberkuritegevus, rahapesu ja lastevastased seksuaalkuriteod). Eesti kavatses sellesse valdkonda investeerida nii struktuurifondide kui ka riigieelarve vahendeid, kaalutakse ka ISFi vahendite kasutamist.

Eestis on digitaalse kohtuekspertiisi arendamises vajakajäämisi. Kuna kuriteod liiguvad rohkem interneti, suureneb digiteerituse vajalikkus. Seega tuleks suurendada asjaomaste asutuste suutlikkust tulla töömahuga toime. IKT-seadmete ja sektoripõhiste koolituste ebajärjekindel rahastamine ei taga valdkonna kestlikku ja süsteemset arengut. Operatiivseks töötamiseks on vaja automatiseeritud lahendusi.

Tuleb suurendada järelevalvesuutlikkust, sh parandada andmete kogumist ja asjakohast teabevahetust nii keskkriminaalpolitsei sees kui ka teiste asutustega. Muu hulgas tuleb ajakohastada riiklikke süsteeme ja soetada vajalikke IKT-seadmeid. Operatiivse järelevalve tööriist, mida Eesti õiguskaitseorganid praegu kasutavad, vajab ajakohastamist. On vaja töötada välja uus järelevalvemoodul, et teha seiret ja taktikalist analüüsi tervikuna ühes keskkonnas koos võimalusega teha eri päringuid (sh asjaomastes ELi infosüsteemides) ning vahetada infot.

Rahapesu, mis rahastab suuremat osa raskest ja organiseeritud kuritegevusest, on üks selle valdkonna peamisi liikumapanevaid jõude. Selleks, et suurendada ja hõlbustada ettevõtete, teenuseosutajate, finantseerimisasutuste ja virtuaalvaluuta teenuse osutajate vastutust rahapesu ja terrorismi rahastamise ennetamisel, tuleb luua asjakohane aruandlusportaal.

Eesti tellis riskihindamise meetodika, et koostada Eestis uus rahapesu ja terrorismi rahastamise riskihindamine. Mitu töörühma alustas tööd 2019. aasta sügisel ja riiklik riskihindamine kiideti heaks 2021. aasta aprillis.

Internet on muutunud ka terrorirühmituste jaoks oluliseks vahendiks, millega levitada propagandat ning mõjutada, värvata ja juhendada oma käsilasi. Üks prioriteete on suurendada suutlikkust jälgida, avastada ja kõrvaldada terroristlikku veebisisu internetis, analüüsida terrorismivastas eks võitluseks tekste ja andmeid ning hõlbustada asjakohast teabevahetust liikmesriikides ja nende vahel. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määruse (EL) 2021/784, mis käsitleb võitlemist terroristliku veebisisu levitamise vastu, rakendamist tuleks toetada kogu ELi hõlmavate IT-lahendustega, mis toetavad koostalitlusvõimet ja andmete mittevastavuse lahendamist. Samal ajal on vaja teha jõupingutusi riiklikul tasandil: vajalikud tehnilised vahendid ja süsteemid peavad olema olemas.

Asjaomaste asutuste suutlikkuse arendamine, et tegeleda luureandmetega avalikest allikatest (edaspidi *OSINT*), on prioriteet, mis vajab eri rahastusallikaid, mh kaalutakse selleks kasutada ISFi vahendeid.

Meetmete esialgne loetelu:

- turvalisusega seotud infosüsteemide ja andmebaaside väljatöötamine ning nende kasutamise koolitus;

- riiklike info- ja sidesüsteemide ning andmebaaside väljatöötamine ja ajakohastamine, et saada juurdepääs vajalikule teabele, siduda paremini teenuseid ning suurendada teabevahetust pädevates asutustes ja nende vahel;
- andmete kogumise, salvestamise ja analüüsimise suutlikkuse suurendamine, et tagada parem sisend kiireks ja kvaliteetseks andmevahetuseks ning vältida turvaohhte;
- digitaalse kriminalistika suutlikkuse suurendamine;
- ISFi toetatavates meetmetes osalevate töötajate kulud;
- asjakohaste info- ja sidesüsteemide hooldamine.

Rakenduskava rakendamisel võib sõltuvalt tegelikest vajadustest ja olemasolevatest ressurssidest kaaluda ka teiste ISFi meetmete rakendamist.

Tegevustoetus

Eesti kavatseb kasutada tegevustoetust, et aidata saavutada ISFi rakenduskava eesmäärke. Tegevustoetus võimaldab säilitada kogu liidu jaoks olulist suutlikkust.

Politsei- ja Piirivalveametis (edaspidi *PPA*) on vaja suurendada riikliku broneeringuinfo üksuse (edaspidi *PIU*) personali. PIU analüüsib reisijate nimekirju, töötleb teavet ööpäev ringi ja vahetab seda oma kolleegidega. Vajaliku andmevahetuse taseme tagamiseks on hädavajalik värvata PIUsse ametnikke juurde.

Tuleb tagada PNRi andmebaasi pidev hooldus (nt turva- ja tarkvarauuendused ning taristukulud, sh serverite ja litsentside hooldamise kulud).

Digitaalse kriminalistika valdkonnas tuleb näha ette iga-aastased eritarkvara (uuendused, tasud, litsentsid) kulud, et tagada digitõendite tuvastamine, kogumine, käitlemine ja säilitamine.

Küberkuritegevuse ja OSINTi valdkonnas tuleb katta eritarkvara ja võrguseadmete iga-aastased hoolduskulud, et suurendada ja säilitada politsei suutlikkust teavet süstemaatiliselt hallata ja analüüsida.

Kõigis nimetatud valdkondades on lõplik toetusesaaja PPA, kes vastutab seaduse järgi riigi turvalisuse ja avaliku korra eest ning kuritegude uurimise ja ennetamise eest. Sõltuvalt riiklikust korrast võib info- ja sidetehnoloogia süsteemide hooldusega seotud rahastust suunata Siseministeeriumi infotehnoloogia ja arenduskeskusele, kes vastutab põhikirja kohaselt ministeeriumile ja selle haldusala asutustele vajalike IKT-teenuste osutamise eest.

Teiste tegevuste rahastamise võimalus ei ole välistatud.

Finantsinstrumendid. Ei kohaldata.

NB! RAKENDUSKAVA ETTEPANEK SEISUGA 03.03.2022. TEGEVUSED JA NENDELE ERALDATUD SUMMAD VÕIVAD MUUTUDA EUROOPA KOMISJONI MENETLUSES

2.1.2. Näitajad

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 4 punkt e

Tabel 1. Väljundnäitajad

Erieesmärk	Tunnuskood	Näitaja	Mõõtühik	Vahe-eesmärk (2024)	Sihtväärtus (2029)
SO1	O.1.1	Koolitustegevuses osalejate arv	Absoluutarv	12	32
SO1	O.1.2	Ekspertide kohtumiste / õpikodade / õppekülastuste arv	Absoluutarv	2	7
SO1	O.1.3	Välja töötatud / kohandatud / hooldatud IKT-süsteemide arv	Absoluutarv	3	9
SO1	O.1.4	Ostetud seadmete arv	Absoluutarv	6	6

Tabel 2. Tulemusnäitajad

Eri-eesmärk	Tunnuskood	Näitaja	Mõõtühik	Lähtetase	Lähtetaseme mõõtühik	Võrdlus-aasta(d)	Sihtväärtus (2029)	Sihtväärtuse mõõtühik	Andmete allikas
SO1	R.1.5	Liikmesriikides / julgeolekuga seotud ELi ja detsentraliseeritud infosüsteemidega / rahvusvaheliste andmebaasidega koostalitlusvõimeliseks	Absoluutarv	0	Absoluutarv	2020	3	Absoluutarv	Projektide aruanded

		muudetud IKT-süsteemide arv							
SO1	R.1.6	Selliste haldusüksuste arv, mis on välja töötanud või ajakohastanud olemasolevaid teabevahetusmehhanisme/ menetlusi/vahendeid/ juhiseid teabe vahetamiseks teiste liikmesriikidega / liidu organite, ametite või asutustega / kolmandate riikidega / rahvusvaheliste organisatsioonidega	Absoluutarv	0	Absoluutarv	2020	1	Absoluutarv	Projektide aruanded
SO1	R.1.7	Nende osalejate arv, kes peavad koolitust oma töö jaoks kasulikuks	Absoluutarv	0	Osakaal	2020	22	Absoluutarv	Koolitustel osalejate tagasisidelehed, projektide aruanded
SO1	R.1.8	Nende osalejate arv, kes teatavad kolm kuud pärast koolitust, et nad kasutavad koolituse käigus omandatud oskusi ja pädevust	Absoluutarv	0	Osakaal	2020	22	Absoluutarv	Koolitustel osalejate tagasisidelehed, projektide aruanded

2.1.3. Programmile eraldatud vahendite (EL) esialgne jaotus sekkumise liigi kaupa

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõige 5, AMIFI määruse artikli 16 lõige 12, ISFi määruse artikli 13 lõige 12 või BMVI määruse artikli 13 lõige 18

Tabel 3. Esialgne jaotus

Erieesmärk	Sekkumise liik	Kood	Esialgne summa (eurodes)
SO1	IKT-süsteemid, koostalitlusvõime, andmekvaliteet (välja arvatud seadmed)	001	11 159 913
SO1	Võrgustikud, tippkeskused, koostööstruktuurid, ühismeetmed ja -operatsioonid	002	0
SO1	Ühised uurimisrühmad või muud ühisoperatsioonid	003	0
SO1	Ekspertide lähetamine või kasutamine	004	0
SO1	Koolitus	005	120 000
SO1	Parimate tavade vahetamine, õpikojad, konverentsid, üritused, teadlikkuse suurendamise kampaaniad, teavitusmeetmed	006	39 893
SO1	Uuringud, katseprojektid, riskide hindamine	007	0
SO1	Seadmed	008	804 750
SO1	Transpordivahendid	009	0
SO1	Hooned, rajatised	010	0
SO1	Teadusprojektide rakendamine või muud järelmeetmed	011	0

2.2. Erieesmärgi nimetus

Parandada ja tõhustada piiriülest koostööd, sealhulgas ühisoperatsioone pädevate asutuste vahel seoses terrorismi ning raske ja organiseeritud kuritegevusega, millel on piiriülene mõõde

2.2.1. Erieesmärgi kirjeldus

Käesolevas punktis kirjeldatakse iga erieesmärgi puhul esialgset olukorda, peamisi katsumusi ja pakutakse välja lahendused, mida fondist toetatakse. Siin kirjeldatakse, milliseid rakendusmeetmeid fondi toetusel käsitletakse; samuti esitatakse esialgne loetelu meetmetest, mis kuuluvad AMiFi, ISFi või BMVI määruse artiklite 3 ja 5 kohaldamisalasse. Täpsemalt: tegevustoetuse puhul esitatakse selgitus kooskõlas AMiFi määruse artikliga 21, ISFi määruse artikliga 16 või BMVI määruse artiklitega 16 ja 17. See sisaldab soovituslikku loetelu toetusesaajatest koos nende seadusjärgsete kohustustega ja põhiülesandeid, mida tuleb toetada. Rahastamisvahendite kavandatud kasutamine, kui kohaldatav.

Eesti on liidu tasandil aktiivne nii kahepoolses kui ka mitmepoolses piiriüleses koostöös, et võidelda raske ja organiseeritud kuritegevusega.

Eesti keskkriminaalpolitseil on naaberriikide koostööpartneritega hea koostöö uimastiäri vastu võitlemises, rajatud on mitu ühist uurimisrühma. Liikmesriikide asutustevahelise koostöö kõrval tuleb parandada koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega (Europol, Interpol, CEPOL, Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus, ÜRO narkootikumide ja kuritegevuse büroo jne). Nii Eesti politseil kui ka tollil on Europolis oma kontaktametnikud, et hõlbustada igapäevast teabevahetust. Selleks organiseeritakse koolitusi, vastastikust õppimist ja spetsiaalseid vahetusprogramme. Keskenduda tuleb praegustele suundumustele, eelkõige tehnoloogia arengule ja sünteetiliste opioidide, sh fentanüülide levikule. Oluline on üleilmastunud uimastiturule paremini reageerida, tugevdades partnerlust liikmesriikide ametiasutuste ja teiste asjaomaste partnerite vahel, sealhulgas vajaduse korral kolmandate riikidega.

Terrorismivastases võitluses toetavad Eesti õiguskaitseasutusi rahvusvaheline koostöö ELis, sh terrorismivastase võitluse rühma ja Europoli Euroopa terrorismivastase võitluse keskusega, teabevahetus Interpolis, terrorismivastane koostöö ÜRO, NATO, Euroopa Nõukogu ja OSCEga ning kahepoolsed suhted partnerriikidega.

Koordineerimine ja koostöö õiguskaitseasutuste ja teiste organiseeritud kuritegevuse vastu võitlevate pädevate asutustega on oluline. EMPACT 2022+ raames on Eestil kavas osaleda järgmiste valdkondade tegevustes: aktsiisipettused, varifirmadega seotud ühendusesisene pettus, uued psühhoaktiivsed ained ja sünteetilised uimastid, ebaseaduslik ränne, infosüsteemide vastu suunatud rünnakud (küberkuritegevus), laste seksuaalne ärakasutamine (küberkuritegevus), pettused mittesularahaliste maksevahenditega (küberkuritegevus), tulirelvade salakaubavedu, keskkonnakuritegevus ja organiseeritud varavastane kuritegevus.

Eesti jaoks on oluline rõhutada ELi institutsioonidevahelise julgeolekukoostöö tugevdamist (ühistegevus, teabevahetus jne). Eesti aitas sellele kaasa, kui korraldas ELi nõukogu eesistujariigina Europoli ja Frontexi juhatuse esimese ühiskoosoleku, kus lepiti kokku koostööpõhimõtetes ja -tegevustes.

Erieesmärgi 2 raames kavatakse Eesti kasutada ISFi vahendeid peamiselt selleks, et parandada asutustevahelist koostööd ja koordineerimist riiklikul ja liidu tasandil ning vajaduse korral ka kolmandate riikidega.

Praeguste plaanide kohaselt moodustavad selle erieesmärgi tegevused rakenduskavast väikese osa. Kõnealune erieesmärk aitab rakendada meetmeid b ja c: parandada koostööd liikmesriikide ning liidu asutuste ja ametite vahel ning liikmesriikide asutuste vahel, samuti õiguskaitseasutuste ja teiste pädevate asutuste vahelist koordineerimist ning koostööd liikmesriikides ja nende vahel.

Võidakse kaaluda ISFi rakenduskava raames rahastada ka rakendusmeetet a, milles käsitletakse liikmesriikidevahelisi õiguskaitseoperatsioone ja pööratakse erilist tähelepanu operatiivkoostöömehhanismidele EMPACTi kontekstis.

Erieesmärgi jaoks ISFi määruses seatud rahastamise miinimumprotsenti ei saavutata. Otsus tuleneb piiriüleste (ühiste) tegevuste laadist ja mahust, mida ei ole võimalik prognoosida. Selliseid tegevusi tehakse pidevalt igas valdkonnas, ja kui tekib vajadus, rahastab Eesti neid edasi riigieelarvest või kasutab sihtotstarbelisi vahendeid (nt komisjonipoolne rahastamine). Operatiivkoostöö on väga tähtis ja Eesti jätkab aktiivset osalemist nii kahe- kui ka mitmepoolses piiriüleises koostöös, nagu eespool kirjeldatud. Lisaks on erieesmärgi 3 raames kavandatud meetmed, millel on laiem eesmärk ja mis aitavad saavutada erieesmärgi 2 sihte (nt õppereisid ja koostöö korrupsiooni ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks ning rahvusvaheline koostöö küberkuritegevuse ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks).

Rakenduskavas on arvestatud riigi tegelikke vajadusi ja katsumusi. Kui eraldada erieesmärgi jaoks ISFi rakenduskava raames vähem vahendeid, kui on nähtud ette ISFi määruses, ei ohusta see erieesmärgi saavutamist, kuna selleks kasutatakse ka riigieelarve vahendeid ja muid asjakohaseid rahastamisvõimalusi.

ISFi määruse II lisas toodud meetmete rakendamiseks tehakse järgmisi tegevusi.

b) Parandada pädevate asutuste vahelist koordineerimist ja suurendada koostööd nii liikmesriikides kui ka nende vahel ja teiste asjaomaste osalejatega, näiteks spetsialiseerunud riiklike üksuste võrgustike, liidu võrgustike ja koostööstruktuuride ning liidu keskuste kaudu.

Üks ISFi määruses sätestatud prioriteete on katta 2018. aasta Schengeni hindamise soovitude rakendamise kulud politseikoostöö ja SIS/SIRENE valdkonnas. Nõukogu rakendusotsuse nr 10388/19 kohaselt soovitati Eestil Schengeni hindamise käigus töötada politseikoostöö raames välja interaktiivne ja kasutajakeskne e-õppe lahendus, mis põhineb praktilistel olukordadel ja juhtumitel. Soovitust plaanitakse rakendada ISFi vahendite toel.

2019. aastal tuvastas ja abistas Sotsiaalkindlustusamet 67 inimkaubanduse ohvrit või väidetavat ohvrit. See on märkimisväärne kasv võrreldes 2018. aastaga, mil tuvastati 12 (väidetavat) ohvrit. Uurimisorganid ja ohvriabiorganisatsioonid teevad pidevalt rahvusvahelist koostööd kriminaalasjades ja inimkaubanduse kahtluse korral. Koostöö on oluline, et hoida vastuvõtvates riikides ära inimkaubandus ja peatada kuritegelikud organisatsioonid, kes vahendavad prostituute ja ebaseaduslikku tööjõudu. Eestis on üks prioriteet operatiivtasandi koostöö ELi väliste partneritega, et luua ja säilitada usaldusväärseid kontakte, pakkuda koolitust, tutvustada PPA välja töötatud seiremeetodeid ning vajaduse korral luua ühiseid uurimismeeskondi.

c) Parandada liidu tasandil asutustevahelist koostööd liikmesriikide vahel ning liikmesriikide ja asjaomaste liidu organite, ametite ja asutuste vahel, samuti koostööd riiklikul tasandil iga liikmesriigi pädevate asutuste vahel.

Oluline on uurida võimalusi parandada piiriülest politsei- ja tollikoostööd, kaasates selleks asjaomaseid ELi asutusi (nt Europol ja Eurojust). Eesti tolli ja politsei kriminaaluurijad peavad olema paremini ettevalmistatud ja informeeritud, et ennetada kõiki raskeid ja rahvusvahelisi kuritegusid ning nende vastu võidelda (nt uimastikuriteod, inimkaubandus, tulirelvakaubandus, euro võltsimine ja rahapesu). Ametnike praktika Europoli Eesti kontaktasutuses on kasulik viis, kuidas edendada ja parandada riikide operatiivkoostööd (nt ühiste uurimisrühmade, ühiste analüüsimeeskondade, kontrollialuste saadetiste ja muude Europoli pakutavate võimaluste, näiteks analüüsitöö failide ja turvalise teabevahetusvõrgu kasutamine) ning koostööd Europoli Euroopa terrorismivastase võitluse keskusega, sh CBRNE, demineerimise ja eritaktika valdkonnas.

Eesti tolliasutustele on kasulik tihedam operatiivkoostöö teiste ELi tolliametitega, et koguda ja analüüsida paremini teavet, teha kindlaks organiseeritud kuritegevuse sihid ning koguda tõendeid kriminaalmenetluses. Sel eesmärgil võidakse korraldada õppekülastusi.

Et valmisolekut, varajast hoiatamist ning ohule ja kriisidele reageerimist tõhustada, on vaja suurendada koostööd CBRNE sündmustes osalevate ametiasutuste vahel, sh arendada rahvusvahelist koostööd RescEU, ELi CBRNE tegevuskava ning CBRNE ja terrorismiohtude hindamise raames. Sellele aitavad kaasa koolitused, suunised, määrused, väljaõpe, juhtumiuuringud, ühised uurimisimeeskonnad, testid ning nii riiklikud kui ka välismaised seminarid ja konverentsid.

Samuti on vaja tõhustada asutustevahelist koostööd päästeasutuste esmareageerijate vahel, et turvaintsidentidega seotud väljakutsetele ohutult reageerida. See on päästeasutuste põhiväljaõppest põhjalikum, kuid tähtis, sest on seotud ka politseiteenistusega. Samavõrd olulised on teiste liikmesriikide partnerite teadmised ja parimad tavad.

Meetmete esialgne loetelu:

- koolitused ja õppekülastused, partnerluse tugevdamine, vastastikune õppimine, ühisharjutused, lühiajalised lähetused ning muud mehhanismid operatiivkoostöö tõhustamiseks ja piiriüleste ühisoperatsioonide edendamiseks;
- varustus, mis võimaldab korraldada koolitusi terroristlikele tegevustele reageerimise kohta;
- rahvusvahelise politseikoostöö interaktiivse e-õppe lahenduse väljatöötamine.

Rakenduskava rakendamise käigus võib sõltuvalt tegelikest vajadustest ja olemasolevatest ressurssidest kaaluda ka teiste ISFi meetmete rakendamist.

Tegevustoetus. Praegu ei nähta selle erieesmärgi raames tegevustoetuse kasutamist ette. Vajaduse korral võidakse seda siiski kaaluda.

Finantsinstrumendid. Ei kohaldata.

2.2.2. Näitajad

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 4 punkt e

Tabel 4. Väljundnäitajad

Erieesmärk	Tunnuskood	Näitaja	Mõõtühik	Vahe-eesmärk (2024)	Sihtväärtus (2029)
SO2	O.2.2	Ekspertide kohtumiste / õpikodade / õppekülastuste / ühisõppuste arv	Absoluutarv	37	87
SO2	O.2.3	Ostetud seadmete arv	Absoluutarv	200	750

Tabel 5. Tulemusnäitajad

Eri-eesmärk	Tunnus-kood	Näitaja	Mõõtühik	Lähte-tase	Lähtetas eme mõõtühik	Võrdlus-aasta(d)	Sihtväärtus (2029)	Sihtväärtuse mõõtühik	Andmete allikas
SO2	R.2.8	Selliste haldusüksuste arv, kes on hiljuti välja töötanud / kohandanud olemasolevaid mehhanisme/menetlusi/vahendeid/juhiseid koostöös teiste liikmesriikidega / liidu organite, ametite või asutustega / kolmandate riikidega / rahvusvaheliste organisatsioonidega	Absoluutarv	0	Absoluutarv	2020	18	Absoluutarv	Projektide aruanded

2.2.3. Programmile eraldatud vahendite (EL) esialgne jaotus sekkumise liigi kaupa

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõige 5, AMiFi määruse artikli 16 lõige 12, ISFi määruse artikli 13 lõige 12 või BMVI määruse artikli 13 lõige 18

Tabel 6. Esialgne jaotus

Erieesmärk	Sekkumise liik	Kood	Esialgne summa (eurodes)
SO2	IKT-süsteemid, koostalitlusvõime, andmekvaliteet (välja arvatud seadmed)	001	0
SO2	Võrgustikud, tippkeskused, koostööstruktuurid, ühismeetmed ja -operatsioonid	002	0
SO2	Ühised uurimisrühmad või muud ühisoperatsioonid	003	0
SO2	Ekspertide lähetamine või kasutamine	004	0
SO2	Koolitus	005	371 250
SO2	Parimate tavade vahetamine, õpikojad, konverentsid, üritused, teadlikkuse suurendamise kampaaniad, teavitusemeetmed	006	862 500
SO2	Uuringud, katseprojektid, riskide hindamine	007	0
SO2	Seadmed	008	93 750
SO2	Transpordivahendid	009	0
SO2	Hooned, rajatised	010	0
SO2	Teadusprojektide rakendamine või muud järelmeetmed	011	0

2.3. Erieesmärgi nimetus

Toetada liikmesriikide suutlikkuse suurendamist kuritegevuse, terrorismi ja radikaliseerumise ennetamisel ja nende vastu võitlemisel ning julgeolekuintsidentide, riskide ja kriiside juhtimisel, muu hulgas eri liikmesriikide avaliku sektori asutuste, asjaomaste liidu organite, ametite või asutuste, kodanikuühiskonna ja erasektori partnerite tihedama koostöö kaudu

2.3.1. Erieesmärgi kirjeldus

Käesolevas punktis kirjeldatakse iga erieesmärgi puhul esialgset olukorda, peamisi katsumusi ja pakutakse välja lahendused, mida fondist toetatakse. Siin kirjeldatakse, milliseid rakendusmeetmeid fondi toetusel käsitletakse; samuti esitatakse esialgne loetelu meetmetest, mis kuuluvad AMiFi, ISFi või BMVI määruse artiklite 3 ja 5 kohaldamisalasse. Täpsemalt: tegevustoetuse puhul esitatakse selgitus kooskõlas AMiFi määruse artikliga 21, ISFi määruse artikliga 16 või BMVI määruse artiklitega 16 ja 17. See sisaldab soovituslikku loetelu toetusesaajatest koos nende seadusjärgsete kohustustega ja põhiülesandeid, mida tuleb toetada. Rahastamisvahendite kavandatud kasutamine, kui kohaldatav.

Et tugevdada riigi ametiasutuste suutlikkust võidelda kuritegevuse vastu ja seda ennetada, on põhiline, et inimesed oleksid motiveeritud, kvalifitseeritud ja informeeritud. Seega on oluline korraldada koolitusi, jagada teadmisi ja suurendada teadlikkust. Samuti ei saa eirata vajadust ajakohase tehnoloogia, sh IT-tööriistade ja -seadmete järele.

Erieesmärgi raames on kavas rakendada järgmisi meetmeid: a) õiguskaitse koolitused, õppused ja vastastikune õpe ning d) asjakohaste seadmete hankimine, et suurendada valmisolekut, vastupidavust ja piisavat reageerimist julgeolekuohtudele. Võimalikes tegevustes rakendatakse ka meetmeid b ja c.

Vajaduse korral võib rakenduskava elluviimise hilisemas staadiumis kaaluda meetme e rakendamist. Rakenduskava koostamise ajal ei ole selle meetme tegevusi ette nähtud.

ISFi määruse II lisas toodud meetmete rakendamiseks tehakse järgmisi tegevusi.

a) Suurendada koolituse, õppuste, vastastikuse õppe võimaluste ja spetsiaalsete vahetusprogrammide pakkumist ja parimate tavade jagamist liikmesriikide pädevates asutustes ja nende vahel, sealhulgas kohalikul tasandil ning koostöös kolmandate riikidega ja muude asjaomaste osalejatega.

Eri valdkondades on pidev vajadus süstemaatilise koolituse järele. Õiguskaitseametnike koolitus on olnud oluline ISF Police'i programmis 2014–2020 ning see on prioriteetne ka perioodil 2021–2027. Samuti on Eesti saanud palju kasu CEPOLi koolitustest, kuna asutused on osalenud CEPOLi veebiseminaridel, e-koolitustes, töötubades, vahetusprogrammides ja elanikele mõeldud tegevustes. Siiski on vaja ka erikoolitusi, mida CEPOL ei paku. Erikooolitusi kavatakse rahastada ISFi toel. ISFi rakenduskava koolitustegevuste kavandamisel konsulteeriti CEPOLi riikliku üksusega, et vältida kattumist. Erikooolitusi on kavas rahastada ISFi rakenduskavast, kuna CEPOL korraldab üldiselt alg- või kesktaseme koolitusi ja keskendub vähem konkreetsematele teemadele, mis on mõeldud kitsamate valdkondade tippspetsialistidele. Lisaks on CEPOLi koolituste ja õppekülastuste osalejate arv piiratud ning ei ole alati piisav, eriti spetsialiseerunud üksuste puhul.

Tõhus küberkuritegevuse vastane võitlus nõuab sihipäraseid meetmeid ja on üks ISFi rakenduskava prioriteete. Andmevargus ja -lekked, lunarahanõuded ning veebipõhised maksepettused on muutunud Eestis tavaliseks probleemiks. Kodanikud, ettevõtted ja riigiasutused peavad olema teadlikud IKT ohtudest ning valmis ja võimelised end kaitsma. Küberkuritegevuse uurimiseks on vaja digitõendite kasutamise eriteadmisi ja -oskusi. Asjaomastes õiguskaitsesutustes peab olema piisavalt inimesi, kes on koolitatud ja valmistatud ette selleks, et koguda ja analüüsida vajalikku teavet ning tagada tegevuste kestlikkus. Selleks on kavas rahastada nii meetme a kui ka meetme d tegevusi: koolitusi ja õppekõlastusi ning vajaliku tehnoloogia ja seadmete soetamist.

Aastate jooksul on teadlikkus korruptsioonivastasest tegevusest kasvanud. Eestis registreeriti 2017. aastal 291, 2018. aastal 376 ja 2019. aastal 72 korruptsioonikuritegu. Raskete korruptsioonijuhtumite avastamine on endiselt prioriteet. Kuna korruptsioon on Eestis üha enam peidetud, on vaja spetsialiseeruda ning süstemaatiliselt koguda ja analüüsida teavet, mis võib aidata selliseid kuritegusid paremini avastada ja isikuid nende eest vastutusele võtta. Korruptsiooni ja teiste varjatud kuritegude uurimiseks on vaja koolitusi, parimate tavade vahetamist välispartneritega, elektroonilise teabe ulatuslikku kogumist ja tõendite analüüsi. Rõhk on ka teadlikkuse suurendamisel ja valdkonnauuringutel, et teha paremaid poliitilisi otsuseid.

b) Kasutada ära liikmesriikide ja muude asjaomaste osalejate, sealhulgas kodanikuühiskonna ressursside ja teadmiste ühendamisel ning parimate tavade jagamisel tekkivat koosmõju, näiteks ühiste pädevuskeskuste loomise, ühiste riskihindamiste väljatöötamise või ühisoperatsioonide korraldamiseks loodavate ühiste tugikeskuste kaudu.

Mitte kogu äärmuslus ei too kaasa vägivalda, kuid ühiskonnale, eriti vanematele, õpetajatele, noorsootöötajatele ja ametnikele, on oluline olla eeskujuks ja sekkuda, et tagada mõlema poole turvalisus. Tähtis on ametnikke ja spetsialiste koolitada, et nad tunneksid ära radikaliseerumise esimesed märgid ning suudaksid hinnata riske ja nende põhjal delikaatselt tegutseda, austades samal ajal üksikisikute põhiõigusi. Siseministeriumi ja Sisekaitseakadeemia juhtimisel on koolitatud üle 2000 esmataseme praktiku. Tulevikus kavandatakse koolitustele läheneda süstemaatilisemalt. On vaja jätkata spetsialistide asjatundlikkuse arendamist, toetades ka rahvusvahelisi võrgustikke, nagu radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustik ja Euroopa strateegilise teabevahetuse võrgustik, ning tutvuda partnerriikide tavadega. Et kasutada Sisekaitseakadeemia kui CEPOLi Eesti riikliku üksuse potentsiaali täielikult ära, võiks selle kujundada siseturvalisuse tippkeskuseks, näiteks radikaliseerumise ja terrorismivastase võitluse, organiseeritud kuritegevuse ja küberkuritegevuse vastase võitluse ning tehisintellekti kasutamise valdkonnas. Keskus toetaks valdkonna planeerimist ja strateegilist arengut teadusuuringute, analüüsi ja koolituse kaudu.

c) Edendada ja arendada meetmeid, kaitsemeetmeid, mehhanisme ja parimaid tavasid, et varakult kindlaks teha, kaitsta ja toetada tunnistajaid, õigusrikkumisest teatajaid ja kuriteoohvreid ning luua selleks partnerlussuhteid ametiasutuste ja muude asjaomaste osalejate vahel.

Eesti suurim katsumus inimkaubanduse vastases võitluses on see, et ennetustegevust ei rahastata piisavalt. Ennetamine, teadlikkuse suurendamine ja koolitus toimuvad väikeses mastaabis ja aeglaselt. Inimkaubanduse vastu võitlevatele ametnikele on vaja ühiskoolitusi, et suurendada pädevust ja parandada ELi *acquis*' rakendamist. Vaja on suurendada Eestisse sisenevate kolmandate riikide kodanike ja koolinoorte teadlikkust. Samuti on asjakohane koolitada õiguskaitsesutusi. Tööinspeksiooni ja Sotsiaalkindlustusameti andmetel on suurenenud

välismaalastega seotud töövaidluste arv ning nende välismaalaste arv, kes otsivad abi inimkaubanduse vastase võitluse abitefonilt. Koolide jaoks on töötatud välja koolitusvahendid, mida toetati ISFi programmi 2014–2020 projekti raames, kuid koolitust tuleb laiendada, et hõlmata ka koolidesse suunduvaid koolitajaid, kes muudaksid noorte suhtumist ja käitumist tulevikus, et hoida ära inimkaubandust.

On vaja teha teavituskampaaniaid ning tihedat koostööd kommunikatsiooniettevõtete ja haridusasutustega, et hoida ära laste seksuaalset kuritarvitamist. Valdkondadevaheliseks ennetamiseks on kavas kasutada eksperditeadmisi ja tegevusi. Eesmärk on uurida, kuidas pooli ennetustegevustega uuelt ja uuenduslikul viisil hõlmata. Samuti on vaja suurendada teadlikkust täiskasvanute seas, kes puutuvad kokku noorte väärkohtlemise ohvritega ja annavad neile asjakohast abi (nt politseinikud, lastekaitseametnikud, õpetajad, arstid ja vanemad). Pakume laste abitefonide töötajatele erikoolitusi, kuidas anda nõu internetis toime pandud laste seksuaalse kuritarvitamise juhtumite kohta. Kui ohvrite tuvastamise suutlikkus kasvab, paraneb tegevuse varajases etapis ka laste kaitse ja kurjategijate kinnipidamine. Kolmas tegevussuund on uurida ja hinnata programme ja teenuseid, mis takistavad laste seksuaalset kuritarvitamist Eestis.

d) Omandada vajalikke seadmeid ning rajada või ajakohastada spetsiaalseid õppevahendeid ja muud olulist julgeolekuga seotud taristut, et suurendada valmisolekut, vastupidavust ja avalikkuse teadlikkust ning reageerida adekvaatselt julgeolekuohtudele.

CBRNE ning ohtlike materjalide intsidentideks valmisolekule tuleb pöörata rohkem tähelepanu, võttes arvesse ohtude muutumist Euroopas. Hinnangute kohaselt on Eestis ikka üle poole miljoni teise maailmasõja aegse lõhkekeha. Nendele ligipääs on Eesti siseturvalisuse seisukohalt suur probleem ning kujutab endast võimalike terroriaktide ja üksikkurjategijate poolt ohtu. Ebaseaduslik e-kaubandus, sh ohtlike ainete import, suurendab ka CBRNE intsidentide tõenäosust. Asjakohane oskusteave ja oskused, tehniline suutlikkus, (isikukaitse)vahendite kättesaadavus ja erisõidukid (sh lõhkeainete kõrvaldamise valdkonnas) on samuti olulised. See on tihedalt seotud kodanike ja taristu kaitsega, kriisiohjega ja strateegilise kommunikatsiooniga. ISFi programmi 2014–2020 raames tehti hulk sarnaseid tegevusi (nt pommirobotite ja pommiülirikondade ostmise), millel oli kõnealusel valdkonnas väga hea mõju.

ISFi programmis 2014–2020 toetati kiirgusohu, inimese põhjustatud kriisis näiteks radioaktiivse pommi eest varajase hoiatamise süsteemi ajakohastamist. Süsteemi plaanitakse veelgi uuendada ja lisada uusi funktsioone, näiteks radioaktiivsete vääriskaaside analüüs.

ISFi programm 2014–2020 raames rahastati ka teadusuuringut, mille eesmärk oli arendada tõenduspõhist narkotestrit. Projekt oli edukas ja selle uuendusliku uurimistöo tulemuste edasiarendamiseks kaalutakse jätkuprojekti.

Valdkond, kuhu Eesti kavatseb lähitulevikus rohkem panustada, on mehitamata õhusõidukite laiem ja süstemaatilisem kasutamine kuritegevusvastases võitluses. See parandaks märkimisväärselt suutlikkust avastada ja reageerida turvalisusintsidentidele ning aitaks kaitsta inimesi ja avalikku ruumi. Samuti aitab see politseil tugevdada koostööd ELi õiguskaitseasutustega võitluses raske ja organiseeritud kuritegevusega.

Turvalisusega seotud taristu füüsiline kaitse ja/või vastupidavuse tagamine on kriisi ajal ülioluline. Tuleb tagada PPA, Päästeameti ja teiste kriisilukordades olulisi teenuseid osutavate institutsioonide tegevuse järjepidevus. Samuti on tähtis suurendada kohtuekspertiisi suutlikkust.

Meetmete esialgne loetelu:

- koolitus, harjutused, parimate tavade vahetamine, vastastikune õppimine (sh kolmandates riikides ja kolmandate riikidega, kui see on asjakohane);
- teadlikkuse suurendamise kampaaniad, kommunikatsioonimeetmed;
- asjakohaste seadmete soetamine;
- avaliku ruumi kaitse ja vastupidavus ja/või julgeolekuga seotud taristu;
- oskusteabe vahetamine ja levitamine ning ressursside ja eksperditeadmiste koondamine tippkeskustes;
- fondist toetatavates meetmetes osalevate töötajate töötasu.

Rakenduskava rakendamise käigus võib sõltuvalt tegelikest vajadustest ja olemasolevatest ressurssidest kaaluda ka teiste ISFi meetmete rakendamist.

Tegevustoetus. Eesti kavatseb kasutada tegevustoetust, et aidata saavutada ISFi rakenduskava eesmärgi. Tegevustoetus võimaldab säilitada kogu liidu jaoks olulist suutlikkust.

On vaja suurendada keskkriminaalpolitsei küberkuritegude büroo töötajate arvu, et parandada teabe kogumise ja analüüsimise suutlikkust. Personalikulud kaetakse tegevustoetusest. Lõplik kasusaaja on PPA, kes vastutab seaduse järgi riigi turvalisuse ja avaliku korra eest ning kuritegude uurimise ja ennetamise eest.

Finantsinstrumendid. Ei kohaldata.

NB! RAKENDUSKAVA ETTEPANEK SEISUGA 03.03.2022. TEGEVUSED JA NENDELE ERALDATUD SUMMAD VÕIVAD MUUTUDA EUROOPA KOMISJONI MENETLUSES

2.3.2. Näitajad

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 4 punkte

Tabel 7. Väljundnäitajad

Erieesmärk	Tunnuskood	Näitaja	Mõõtühik	Vahe-eesmärk (2024)	Sihtväärtus (2029)
SO3	O.3.1	Koolitusetegevuses osalejate arv	Absoluutarv	6805	13 176
SO3	O.3.2	Vahetusprogrammide/õpikodade/ õppekülastuste arv	Absoluutarv	32	68
SO3	O.3.3	Ostetud seadmete arv	Absoluutarv	91	160
SO3	O.3.6	Projektide arv kuritegevuse ennetamiseks	Absoluutarv	2	3

Tabel 8. Tulemusnäitajad

Eri-eesmärk	Tunnus-kood	Näitaja	Mõõtühik	Lähtetase	Lähtetaseme mõõtühik	Võrdlus-aasta(d)	Sihtväärtus (2029)	Sihtväärtuse mõõtühik	Andmete allikas
SO3	R.3.12	Nende osalejate arv, kes peavad koolitust oma töö jaoks kasulikuks	Absoluut arv	0	Osakaal	2020	8 443	Absoluutarv	Koolitustel osalejate tagasisidelehed, projektide aruanded
SO3	R.3.13	Nende osalejate arv, kes teatavad kolm kuud pärast koolituse läbimist, et nad kasutavad koolituse käigus omandatud oskusi ja pädevust	Absoluut arv	0	Osakaal	2020	5 458	Absoluutarv	Koolitustel osalejate tagasisidelehed, projektide aruanded

2.3.3. Programmile eraldatud vahendite (EL) esialgne jaotus sekkumise liigi kaupa

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõige 5, AMiFi määruse artikli 16 lõige 12, ISFi määruse artikli 13 lõige 12 või BMVI määruse artikli 13 lõige 18

Tabel 9. Esialgne jaotus

Erieesmärk	Sekkumise liik	Kood	Esialgne summa (eurodes)
SO3	IKT-süsteemid, koostalitlusvõime, andmekvaliteet (välja arvatud seadmed)	001	0
SO3	Võrgustikud, tippkeskused, koostööstruktuurid, ühismeetmed ja -operatsioonid	002	0
SO3	Ühised uurimisrühmad või muud ühisoperatsioonid	003	0
SO3	Ekspertide lähetamine või kasutamine	004	0
SO3	Koolitus	005	1 714 001
SO3	Parimate tavade vahetamine, õpikojad, konverentsid, üritused, teadlikkuse suurendamise kampaaniad, teavitusmeetmed	006	715 375
SO3	Uuringud, katseprojektid, riskide hindamine	007	684 250
SO3	Seadmed	008	8 407 875
SO3	Transpordivahendid	009	0
SO3	Hooned, rajatised	010	0
SO3	Teadusprojektide rakendamine või muud järelmeetmed	011	0

2.4. Tehniline abi

2.4.1. Kirjeldus

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt f, artikli 36 lõige 5 ja artikkel 95

ISFi rakenduskavas seatud eesmärkide ja näitajate saavutamiseks peab olema piisavalt vahendeid.

Ühissätete määruse artikli 36 lõike 5 alusel eraldatavat tehnilist abi kasutatakse:

- programmitöö ettevalmistamiseks, rakendamiseks, seireks ja kontrolliks;
- suutlikkuse suurendamiseks;
- hindamiseks ja uuringuteks, andmete kogumiseks;
- teavitus- ja teavitamistegevusteks.

Ettevalmistamine, rakendamine, seire ja kontroll

Tehnilist abi kasutavad korraldusasutuse ja auditeerimisasutuse pädevad ametnikud. Siseministeeriumis töötab kuni kümme korraldusasutuse ametnikku, kes vastutavad AMIFi, ISFi ja BMVI vahendite kasutamise eest, ja kaks auditeerimisasutuse audiitorit. Tehnilist abi kasutatakse korraldusasutuse ja auditeerimisasutuse personalikuludeks, koolituseks, seminaridel ja kohtumistel osalemiseks jne.

Suutlikkuse suurendamine

Et taotlejad ja toetusesaajad saaksid projekte koostada ja ellu viia, on vaja neid nõustada ja jagada parimaid tavasid. Seepärast tagab korraldusasutus tehnilise abiga ka taotlejate ja toetusesaajate pideva koolituse, nõustamise ja juhendamise BMVI rahastuse kasutamise vallas, sh suurendades teadlikkust põhiõiguste kaitsest ja võrdse kohtlemise tagamisest.

Taotlejate ja toetusesaajate koormuse vähendamiseks kasutatakse tehnilist abi uute IT-lahenduste jaoks, mille kaudu hakkab käima taotlemine, aruandlus ja kulude hüvitamine. Infosüsteem e-SFOS ehk toetuse haldamise register võetakse kasutusele selleks, et lihtsustada tehnilisi menetlusi, vähendada taotlejate, toetusesaajate ja haldusasutuste töökoormust ning aidata seega rohkem kaasa sisuliste tegevustele. E-rakendustes kasutatakse nii palju kui võimalik ühekordse sisestamise põhimõtet. Lisaks võimaldab infosüsteem korraldusasutusel jälgida tulemuste saavutamist, kulukohustuste ja väljamaksete edenemist, auditite mahtu ja tulemusi, haldus-, finants- ja kohapealseid kontrole, eeskirjade eiramist ning tagasinõudeid.

Hindamine ja uuringud, andmete kogumine

Oluline on tagada eesmärkide õigeaegne täitmine ja vahendite tõhus kasutamine. Seetõttu on nähtud ette kaks hindamist: vahehindamine 2024. aastal ja lõpphindamine 2030. aastal. Vajaduse korral kasutatakse tehnilist abi ka lisauuringuteks ja andmete kogumiseks.

Teave ja teavitamine

Tehnilist abi kasutatakse ka teavitamistegevusteks (vt punkt 7).

Ühissätete määruse artiklis 37 sätestatud tehnilist abi ei ole plaanis kasutada.

2.4.2. Tehnilise abi esialgne jaotus vastavalt artikli 36 lõikele 5 ja artiklile 37

Tabel 10. Esialgne jaotus

Sekkumise liik	Kood	Esialgne summa (eurodes)
Teave ja teavitamine	034	31 309,27
Ettevalmistamine, rakendamine, seire ja kontroll	035	1 424 571,63
Hindamine ja uuringud, andmete kogumine	036	46 963,9
Suutlikkuse suurendamine	037	62 618,53

3. Rahastamiskava

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt g

3.1. Rahalised assigneeringud aastate kaupa

Tabel 11. Rahalised assigneeringud aastate kaupa

Fond	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Kokku
ISF	0	3 810 508	5 703 274	5 565 268	4 797 136	4 080 533	3 699 801	27 656 519

3.2. Rahalised eraldised kokku

Tabel 12. Kõik rahalised eraldised fondide ja liikmesriigi osaluste kaupa

Erieesmärk	Meetme liik	Liidu toetuse arvutamise alus (kogusumma või avalik sektor)	Liidu osalus (a)	Liikmesriigiosalus (b)=(c)+(d)	Liikmesriigi osaluse esialgne jaotus		Kokku e=(a)+(b)	Kaasrahastamis-määr (f)=(a)/(e)
					avalik c)	era-sektor d)		
Erieesmärk 1	ISFi määruse artikli 12 lõike 1 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	kogusumma	3 822 305,25	1 274 101,75	1 274 101,75	-	5 096 407	75
	ISFi määruse artikli 12 lõike 2 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	-	-	-	-	-	-	-

	ISFi määruse artikli 12 lõike 3 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	kogusumma	4 321 959	1 440 653	1 440 653	-	5 762 612	75
	ISFi määruse artikli 12 lõike 4 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	kogusumma	3 980 291	1 326 764	1 326 764	-	5 307 055	75
	ISFi määruse artikli 12 lõike 5 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	-	-	-	-	-	-	-
Erieesmärk 1 kokku			12 124 555,5	4 041 518,5	4 041 518,5	-	16 166 074	
Erieesmärk 2	ISFi määruse artikli 12 lõike 1 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	kogusumma	1 327 500	442 500	442 500	-	1 770 000	75
	ISFi määruse artikli 12 lõike 2 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	-	-	-	-	-	-	-
	ISFi määruse artikli 12 lõike 3 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	kogusumma	-	-	-	-	-	75
	ISFi määruse artikli 12 lõike 4 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	-	-	-	-	-	-	-

	ISFi määruse artikli 12 lõike 5 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	-	-	-	-	-	-	-
Erieesmärk 2 kokku			1 327 500	442 500	442 500	-	1 770 000	
Erieesmärk 3	ISFi määruse artikli 12 lõike 1 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	kogusumma	9 834 000	3 278 000	3 278 000	-	13 112 000	75
	ISFi määruse artikli 12 lõike 2 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	-	-	-	-	-	-	-
	ISFi määruse artikli 12 lõike 3 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	kogusumma	1 687 500	562 500	562 500	-	2 250 000	75
	ISFi määruse artikli 12 lõike 4 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	kogusumma	1 117 500	372 500	372 500	-	1 490 000	75
	ISFi määruse artikli 12 lõike 5 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	-	-	-	-	-	-	-
Erieesmärk 3 kokku			12 639 000	4 213 000	4 213 000	-	16 852 000	

Ühissätete määruse artikli 36 lõike 5 kohane tehniline abi		kogusumma	1 565 463,34	-	-	-	1 565 463,34	100
Ühissätete määruse artikli 37 kohane tehniline abi	-	-	-	-	-	-	-	-
Kogusumma			27 656 519	8 697 018,5	8 697 018,5	-	36 353 537,49	

3.3. Ümberpaigutamised

ISFist teistesse fondidesse ja teistest fondidest ISFi ümberpaigutamist ei plaanita.

Tabel 13. Eelarve jagatud täitmise korras hallatavate fondide vahelised ümberpaigutamised¹

Ümberpaigutatav fond/vahend \ Saaja fond/vahend	AMIF	ISF	BMVI	ERF	ESF+	Ühtekuuluvus-fond	EMKVF	Kokku
AMIF		-	-	-	-	-	-	-
ISF	-		-	-	-	-	-	-
BMVI	-	-		-	-	-	-	-
Kokku	-	-	-	-	-	-	-	-

4. Eeltingimused

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt i

Tabel 14. Horisontaalsed eeltingimused

Eeltingimus	Eel-tingimuse täitmine	Kriteeriumid	Kriteeriu-mide täitmine	Viide asjakohastele dokumentidele	Põhjendus

¹ Kõikide programmitöö perioodil tehtavate ümberpaigutamiste kumulatiivsed summad.

Tõhusad järelevalve-mehhanismid riigihangete jaoks	JAH	Kehtestatud on järelevalvemehhanismid, mis hõlmavad kõiki riigihankelepinguid ja nende hankeid fondidest, kooskõlas ELi hankeõigusega. Selleks on vaja järgmist: 1. meetmed, mis tagavad tõhusate ja usaldusväärsete andmete kogumise riigihankemenetluste kohta, mis ületavad ELi lävendeid, kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artiklitest 83 ja 84 ning direktiivi 2014/25/EL artiklitest 99 ja 100 tuleneva aruandlus-kohustusega; 2. meetmed andmete tagamiseks vähemalt järgmiste aspektide jaoks: a. konkurentsi kvaliteet ja intensiivsus: võitnud pakkujate nimed, esialgne pakkujate arv ja lepinguline maksumus;	1. JAH 2. JAH 3. JAH 4. JAH 5. JAH	Riigihangete register (https://riigihanked.riik.ee)	1. Kõik ELi hankeõiguse kohaselt riiklikku lävendit ületavad riigihankelepingud ja nende hanked fondidest avaldatakse ja teostatakse e-riigihangete keskportaalis „Riigihangete register“ (https://riigihanked.riik.ee), mida haldab Rahandusministeerium, kooskõlas komisjoni 11. novembri 2015. aasta rakendusmäärusega (EL) 2015/1986. Riigihangete seaduse kohaselt vastutab Rahandusministeerium järelevalve, aruandluse ja nõustamise eest vastavalt direktiivi 2014/24/EL artiklitele 83 ja 84 ning direktiivi 2014/25/EL artiklitele 99 ja 100. Järelevalve ja aruandlus põhinevad keskest riigihangete registrist hangitud andmetel. 2. a. Võitnud pakkujate nimed, esialgne pakkujate arv ja lepinguline maksumus avaldatakse riigihangete registris lepingu sõlmimise teatena komisjoni 11. novembri 2015. aasta rakendusmääruse (EL) 2015/1986 alusel. 2. b. Hankija kohustus on pärast hanke lõpuleviimist avaldada täidetud lepingust tulenev teave lõpliku hinna kohta riigihangete registris. Teave VKEde kui otsepakkujate osalemise kohta avaldatakse registris lepingu sõlmimise teates – 100% e-hankeid teostatakse keskses hankeregistris. 3. Järelevalve (seire) ja analüüsi eest vastutav asutus on Rahandusministeerium. Järelevalvega seotud kohustused on sätestatud riigihangete seaduses. Järelevalve eest vastutavad neli inimest ja riigihangete andmete üldanalüüsi eest üks inimene. 4. Järelevalvearuanded ja iga-aastased järelevalvekokkuvõtted on kättesaadavad Rahandusministeeriumi veebisaidil (https://www.rahandusministeerium.ee/et/eesmargidtegevused/riigihangete-poliitika/jarelevalve). Igal aastal avaldatavad statistilised andmed riigihangete kohta ja andmeanalüüs on samuti kättesaadavad Rahandusministeeriumi veebisaidil (https://www.rahandusministeerium.ee/et/eesmargidtegevused/riigihangete-poliitika/kasulik-teave/riigihankemaastiku-kokkuvotted).

		b. teave lõpliku hinna kohta pärast valituks osutumist ja VKEde kui otsepakujate osalemise kohta, kui sellist teavet pakuvad riiklikud süsteemid; 3. meetmed pädevate riigiasutuste jaoks andmeseire ja -analüüsi tagamiseks kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artikli 83 lõikega 2 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 99 lõikega 2; 4. analüüsitulemuste üldsusele kättesaadavaks tegemise kord kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artikli 83 lõikega 3 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 99 lõikega 3; 5. meetmed tagamaks, et kogu teave, mis viitab võimalikule pakkumis-mahhinatsioonile, edastatakse pädevatele riigiasutustele kooskõlas direktiivi			5. Teabevahetuse kohta on Konkurentsiametiga sõlmitud mitteametlik kokkulepe. Riigihangete seaduses on samuti säte, et kui järelevalve käigus teatavaks saanud asjaolud võivad anda aluse süüteoaktluseks, mis ei ole riigihangete seaduse §-des 213–215 sätestatud väärteona, või asjaoludel on võimaliku korruptsioonijuhtumi tunnused, teavitab Rahandusministeerium uurimisasutust või prokuratuuri talle teadaolevatest asjaoludest. Konkurentsiamet on selles tähenduses ka uurimisasutus.

		2014/24/EL artikli 83 lõikega 2 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 99 lõikega 2.			
Euroopa Liidu põhiõiguste harta tõhus kohaldamine ja rakendamine	JAH	Et tagada Euroopa Liidu põhiõiguste harta järgimine, on olemas tõhusad mehhanismid, mis hõlmavad järgmist: 1. kord, mis tagab fondidest toetatavate programmide vastavuse ja nende rakendamise harta asjakohaste sätete kohaselt; 2. kord anda seirekomisjonile aru juhtumitest, mis on seotud fondide toetatavate tegevuste mittevastavusega hartaga.	1. JAH 2. JAH	ÜRO ühine põhidokument, mis on osa osalisriikide aruannetest – Eesti (https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=HRI%2fCOR E%2fEST%2f2015&Lang=en) Eesti 2035 (https://valitus.ee/strateegia-eesi-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia) Eesti Vabariigi põhiseadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/115052015002) Soolise võrdõiguslikkuse seadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/126042013009) Võrdse kohtlemise seadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/106072012022) Õiguskantsler (https://www.oiguskantsler.ee/et)	1. Eestis on riigisisese õiguse ja rahvusvaheliste lepingute kaudu loodud mehhanism inimõiguste, sh ELi põhiõiguste harta järgimiseks. Rakenduskava vastavus ja rakendamine ELi põhiõiguste harta sätete kohaselt on tagatud harta põhimõtete loomimise kaudu strateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõtetesse ja sihtidesse, arengukavadesse, projektide valikukriteeriumidesse ja toetuse andmise tingimustesse. Põhiõiguste kaitsmisega seotud institutsioonid, sh soolise võrdõiguslikkuse volinik, on seirekomisjoni liikmed ning kaasatud strateegiate ja õigusaktide koostamisse. Rakendamisel tagatakse taotlejatele ja toetusesaajatele tugi ELi põhiõiguste harta põhimõtete arvestamiseks. Sotsiaalministeerium annab nõu soolõime, mittediskrimineerimise ja erivajadustega inimeste ligipääsetavuse kohta projektide kavandamis-, rakendamise-, seire- ja hindamisprotsessis (ELi põhiõiguste harta artiklid 21, 23, 25 ja 26) ning kooskõlastab toetuse andmise tingimusi. Iga ministeerium vastutab inimõiguste kaitsmise ja edendamise eest oma haldusalas. 2. Seirekomisjoni kuuluvad partnerid, kes jälgivad harta täitmist ning kelle ülesanne on esitada oma valdkonna konsolideeritud visioon ja vajaduse korral probleemid seirekomisjonile (nt soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik, Eesti Puuetega Inimeste Koda ning õiguskantsler). Kõigil komisjoni liikmetel on võimalik avada arutelu jooksvalt või lisada arutelupunktid seirekomisjoni koosoleku päevakorda, kui peaks ilmema juhtum, mille puhulei vasta ISFist toetatav tegevus ELi põhiõiguste hartale, sh mis tahes kahtluse korral, et hoolimata

				Lasteombudsman (http://lasteombudsman.ee/et/welc ome)	kõigist kehtivatest menetlusnõuetest võib esineda harta mittejärgimist.
Puuetega inimeste õiguste konventsiooni kohaldamine ja rakendamine kooskõlas nõukogu otsusega 2010/48/EÜ	JAH	Et tagada puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamine, on olemas riiklik raamistik, mis hõlmab järgmist: 1. mõõdetavate tulemustega eesmärgid, andmekogumise ja -seire mehhanismid; meetmed, et tagada ligipääsetavus- poliitika, õigusaktide ja standardite nõuetekohane arvessevõtmine programmide väljatöötamisel ja rakendamisel; 3. meetmed, mille kohaselt antakse seirekomisjonile aru juhtumitest, mille puhul ei vasta fondidest toetatav tegevus ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonile, ning kõnealust	1. JAH 2. JAH 3. JAH	Heaolu arengukava 2016–2023 (https://www.sm.ee/et/heaolu-arengukava-2016-2023) Ligipääsetavuse nõukogu (https://www.sm.ee/et/ligipaasetavuse-noukogu) Ligipääsetavuse rakkerühm (https://www.riigikantselei.ee/ligi-paasetavus) Õiguskantsleri seadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/12788991?leiaKehtiv) Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele (https://www.riigiteataja.ee/akt/131052018055) Eluruumile esitatavad nõuded (https://www.riigiteataja.ee/akt/103072015034?leiaKehtiv) WCAG 2.0 rakendusjuhised (https://www.mkm.ee/et/wcag-20-rakendusjuhised) Sotsiaalkindlustuse programm (https://www.sm.ee/sites/default/fi)	1. Puuetega inimeste õiguste kaitse tagamine on jagatud eri strateegiatega. Puuetega inimeste õiguste kaitse poliitika strateegia on seatud „Heaolu arengukavas 2016–2023“. Sihtrühma ees seisvaid probleeme, poliitikameetmeid ja asjakohaseid näitajaid on kirjeldatud sama arengukava programmides. Näiteks, „Sotsiaalkindlustusprogrammis 2020–2023“ koostatakse puudega inimeste toetuste ja teenuste süsteemi ajakohastamiseks lahenduste pakett. „Hoolekandeprogrammis 2020–2023“ keskendutakse sotsiaalteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamisele, selliste teenuste arendamisele, mis hõlmavad inimesi ühiskonnas, ning põhiõiguste kaitsmisele. Statistikat puudega inimeste olukorrast kogub Statistikaamet Eesti sotsiaaluuringu, Eesti tööjõu-uuringu, tööelu uuringu ja leibkonna eelarve uuringu kaudu ning asjakohaste tervise-, vananemis- ja pensioniteemaliste uuringutega. Sotsiaalministeerium avaldab regulaarset sotsiaalhoolekande statistikat ja vajaduse korral teeb konkreetseid uuringuid (vt siit). 2. Ligipääsetavus on „Eesti 2035“ strateegiline siht ja aluspõhimõte puuetega inimeste õiguste konventsiooni artikli 9 tähenduses. Tervikliku ligipääsetavuspoliitika väljatöötamiseks lõi Vabariigi Valitsus 2019. aastal ligipääsetavuse rakkerühma . Sotsiaalministeerium on kõigi sektorite ligipääsetavuse riiklik koordinaator, toetades ligipääsetavuse nõukogu tööd, tellides analüüse („ Transpordi ja tehiskeskkonna ligipääsetavuse analüüs “, „ Laste ligipääsetavuse uuring “), koordineerides ligipääsetavuse direktiivi (EL) 2019/882 ülevõtmist ning korraldades aastatel 2018–2022 sotsiaaltranspordi katseprojekti. Võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus annab korraldus- ja rakendusasutustele ligipääsetavuse ja võrdsete võimaluste kohta nõu ning kooskõlastab meetmepõhiseid õigusakte. 2018. aastal jõustusid määrused „ Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded “

		konventsiooni käsitletavatest kaebustest, mis on esitatud artikli 69 lõikes 7 ette nähtud korra kohaselt.	les/lisa_5_sotsiaalkindlustuse_programm.pdf) Hoolekandeprogramm (https://www.sm.ee/sites/default/files/lisa_4_hoolekandeprogramm_2020_2023.pdf) Soolise võrdõiguslikkuse programm (https://www.sm.ee/sites/default/files/lisa_6_soolise_vordoisuslikkuse_programm.pdf)	ehitisele“ ja „Eluruumile esitatavad nõuded“. Alates 1. jaanuarist 2019 teostab määruste kohaldamise üle riiklikku järelevalvet Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet. 3. Alates 1. jaanuarist 2019 täidab õiguskantsler puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamise edendamise, kaitse ja seire ülesandeid. 2019. aastal moodustati õiguskantsleri juurde puuetega inimeste nõukoda, mille eesmärk on nõustada õiguskantslerit puuetega inimeste õiguste edendamise, kaitse ja järelevalve teemal. Nõukoda on moodustatud ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artikli 33 lõike 3 alusel. ISFi projektide puhul on arutelude kontaktpunkt seirekomisjon, mis koosneb asjaomastest katusorganisatsioonidest ja vajaduse korral laiendab Siseministeerium partnerite nimekirja. Seirekomisjoni kutsutakse Eesti Puuetega Inimeste Koda, õiguskantsler ning soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik. Komisjoni liige võib teha seirekomisjoni esimehele põhjendatud ettepaneku kutsuda kokku seirekomisjon ja/või lisada päevakorrapunkt, kui peaks ilmnema juhtum, mille puhul ei vasta fondidest toetatav tegevus ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonile.

5. Programmi haldavad asutused

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt k ning artiklid 71 ja 84

Tabel 15. Programmi haldavad asutused

	Asutuse nimetus	Kontaktisiku nimi ja ametikoht	E-post
Korraldusasutus	Siseministeerium	Tarmo Miilits, kantsler	info@siseministeerium.ee
Auditeerimisasutus	Siseministeerium	Tarmo Olgo, siseauditi osakonna juhataja	tarmo.olgo@siseministeerium.ee
Asutus, kellele laekuvad komisjoni maksed	Rahandusministeerium	Marge Kaljas, riigikassa osakonna nõunik	marge.kaljas@fin.ee

6. Partnerlus

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt h

ISFi rakenduskava koostamine põhineb avatusel. Eesti sisejulgeolekupooliitika praeguste ja tulevaste katsumuste väljaselgitamiseks ja lahenduste pakkumisse kaasati kõik asjaomased sidusrühmad.

ELi vahendite kavandamiseks ei ole eraldi protsessi. Planeerimine on allikaneutraalne. Riiklike vajaduste ja nende rahastamise strateegiline planeerimine toimub keskselt (sh partnerite ja sidusrühmade kaasamine).

ELi eelarveperioodi 2021–2027 on kavandatud käsikäes pikaajalise riikliku katusstrateegia „Eesti 2035“ ja STAKi koostamisega. Ülevaate strateegiate koostamisest leiab veebilehtelelt <https://valitsus.ee/strateegia-est-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia> ja <https://siseministeerium.ee/ministeerium-ja-kontaktid/kaasamine-osaline/siseturvalisuse-arengukava-2020-2030>.

Protsess algas 2018. aasta kevadel. 2018. aasta lõpus ja 2019. aasta alguses konsulteeriti teiste ministeeriumide ja katusorganisatsioonidega. Lisaks peeti arutelusid kõigis maakondades. Aruteludele kutsuti maakondlikud turvalisuse nõukogud, muud maakondade turvalisusega seotud institutsioonid, huvirühmad ja kodanikutihiskonna organisatsioonide esindajad, linna- ja vallajuhid ning maakonna arenduskeskused. Aruteludest tehti kokkuvõtte ja neid kasutati STAK 2020–2030 koostamisel.

Arengukava esitati avalikuks aruteluks spetsiaalse veebiplatvormi kaudu. Sama süsteemi kasutati, et saada kõigi ministeeriumide ja Riigikantselei heakskiit ning Eesti Linnade ja Omavalitsuste Liidu arvamus.

See, kuidas strateegiates seatud eesmärkide saavutamist rahastatakse, otsustatakse iga-aastaselt riigieelarve arutelul, mis tagab koostöö riiklike ja muude vahenditega ning võimaldab vältida topeltrahastamist.

STAKi rakendamist jälgib valdkondlik komitee, mis koosneb asjaomaste asutuste ja partnerite esindajatest.

Et BMVI, ISFi ja AMIFI rakendamist jälgida, on loodud ühine seirekomisjon. See koosneb samadest osalejatest, kes on STAKi valdkondlike komiteede liikmed. Lisaks on hõlmatud sotsiaalse kaasatuse, põhiõiguste, puuetega inimeste õiguste, soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise edendamise eest vastutavad asutused.

7. Teabevahetus ja nähtavus

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt j

ELi fondidest teavitamise eesmärk on tagada avatud ja asjakohase teabevahetuse kaudu avalikkuse teadlikkus ELi toetusest.

Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi *RTK*) on loonud ühtse veebiportaali, mis võimaldab juurdepääsu kõigile ühissätete määrusega hõlmatud programmidele. Veebiportaal tehakse kättesaadavaks ka inglise ja vene keeles, kuna uuringud näitavad, et vene keelt kõnelev elanikkond on toetusmeetmetest vähem teadlik.

Et tagada rakenduskava elluviimise läbipaistvus, on Siseministerium loonud siseturvalisuspoliitika fondidele pühendatud veebilehe, kus avaldatakse rakenduskava eesmärgid, tegevused ja tulemused.

Ühtne veebiportaal ja siseturvalisuspoliitika fondide veebileht vastab WCAG 2.0 AA juurdepääsetavuse suunistele. See tähendab, et on rakendatud tehnilisi lahendusi ja sisuloo me põhimõtteid, mis aitavad kasutada veebilehte nägemis-, kuulmis-, füüsilise, kõne-, kognitiivse, keele-, õppimis- ja neuroloogilise puudega inimestel.

Siseturvalisuspoliitika fondide taotlusvoorude ja projektide tulemuste edastamiseks kasutatakse ka sotsiaalmeediat.

RTK teabevahetuskordinaator juhib ELi fondide riiklikku kommunikatsioonivõrgustikku. Siseministeriumis nimetatakse siseturvalisuspoliitika fondide kommunikatsiooniametnik.

Kommunikatsioonitegevusteks kasutatakse tehnilist abi.

Näitajad

1. Audiolugude jutustamine vee taskuringhäälingu kaudu, et suurendada teadlikkust projektidest, mida rahastatakse siseturvalisuspoliitika fondidest. Netisaated on osa Siseministeriumi avaldatud regulaarsetest netisaadetest.
2. Vähemalt neli olulist teavitustegevust, et tutvustada saavutusi sihtrühmale.
3. Digitaalse meediasisu, sealhulgas visuaalsisu, näiteks illustatsioonide ja videomaterjalide loomine vähemalt neli korda. Kogu avalikustatav meediasisu on esitatud ja kättesaadav ligipääsetaval moel. Sõltuvalt digitaalse meediasisu olemusest

kasutatakse teabe edastamiseks kirjeldustõlget, sisule lisatakse subtiitrid ja/või viipetõlge.

Eesti siseturvalisuspoliitika fondide jaoks sotsiaalmeediakanalite (nt Facebook ja Youtube) kasutamine, et jõuda laiemale publikuni. Sisu loomine ja ristviitamine sotsiaalmeediakontodel.